

LR Prezidentui G. Nausėdai
LR Seimo Pirmininkei V. Čmilytei-Nielsen
Ministrei Pirmininkei I. Šimonytei
LR Seimo Ekonomikos komitetui
LR Seimo Biudžeto ir finansų komitetui
LR Seimo Kultūros komitetui
LR Seimo Kaimo reikalų komitetui
LR susisiekimo ministerijai
LR kultūros ministerijai
LR finansų ministerijai
Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijai Laisvės frakcijai
Liberalų sąjūdžio frakcijai
Demokratų frakcijai „Vardan Lietuvos“
Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijai
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijai
Darbo partijos frakcijai
Mišriai seimo narių grupei
Lietuvos pašto generaliniam direktoriui R. Zukui

KREIPIMASIS

Dėl leidinių prenumeratos pristatymo tarifų
2023-11-07

Kreipiamės į Jus norėdami informuoti apie esamą situaciją **dėl planuojamo AB Lietuvos pašto prenumeratos pristatymo tarifų ženklaus didinimo (žr. 2 lentelę) bei netikėtos visiems leidėjams naujovės: reikalavimo laikraščius ir žurnalus atvežti į Vilniaus logistikos centrą, kur jie būtų perskirstomi ir vėl pervežami į regionus.** Toks drastiškas prenumeratos pristatymo įkainių padidinimas ir nauja logistika žlugdytų periodinę spaudą iš esmės. Tuo labiau, kad šie žingsniai yra daromi jau vykstant ateinančių metų prenumeratai anksčiau apie tai leidėjų neinformavus. Diskusijos pradėtos tik prieš porą savaičių ir visiškai neatsižvelgiant į leidėjų pasiūlymus.

Prašome atsižvelgti į žemiau išdėstytus argumentus ir tokiu būdu suteikti realią galimybę Lietuvos piliečiams užsiprenumeruoti laikraštį ar leidinį prieinama kaina. Jeigu bus įvesti AB Lietuvos pašto planuojami pakeitimai, galimybė užsiprenumeruoti spaudą ypač sumažėtų, tai siejama su prenumeratorių finansiniu nepajėgumu mokėti tokiomis kainomis. Prenumeratos mažėjimas gresia spaudos leidėjų bendrovėms bankrotais. Tuo pačiu galime daryti prielaidą, kad mažinama žiniasklaidos įvairovė demokratinėje valstybėje.

Šiuo metu periodiniai leidiniai yra tapę AB Lietuvos pašto reformų/reorganizacijų įkaitais. Įsigilinus į AB Lietuvos pašto planus, kyla klausimas: gal jie naudojami kaip įrankis sužlugdyti spausdintinę periodinę žiniasklaidą? Toks klausimas kyla ir dėl to, kad yra daug nežinomybės ir trūksta logiško paaiškinimo dėl tarifų ekonominio pagrįstumo, jų nustatymo ir vėlavimo pateikti.

Siekiant objektyviai įvertinti situaciją, būtina žinoti AB Lietuvos pašto atsakymus į šiuos klausimus:

1. Kodėl 2021 m. buvo kuriami Paskirstymo centrai, o redakcijos, spaustuvės iš anksto nebuvo informuotos, nekalbėta ir nesitarta dėl optimalių sprendimų apie leidinių logistiką ir jos kaštus?

Leidinių redakcijos buvo pastatytos prieš faktą: vešite į Paskirstymo centrus arba į Logistikos centrą. Kodėl galimybė pristatyti į rajonų pašto skyrius panaikinta?

2. Kodėl prenumeratos pristatymo kainos (žr. 1 lentelę), leidinius pristatant į paskirstymo centrus, tapo didesnės nei leidinius pristatant į Logistikos centrą? Galbūt atsakymas vienas – tokiu būdu redakcijos varu varomos leidinius vežti į Logistikos centrą, esantį Vilniuje, o tai reiškia papildomus kaštus ir neįmanomą įgyvendinti reikalavimą, nes laikraščiai spausdinami iki 21 val. Dar reikia įvertinti, leidinių pristatymą iš spaustuvės į Logistikos centrą, paskirstymą ir pristatymą į rajonų pašto skyrius, papildomus kaštus ir svarbiausią laiką? Informacija iki šiol nepateikta, iki kada bus pristatyta prenumerata prenumeratoriams.

3. Kodėl negalima laikraščių pristatyti tiesiogiai į rajonų centruose esančius pašto skyrius? Tokia sena nusistovėjusi tvarka buvo ekonomiškai pagrįsta ir efektyvi laiko atžvilgiu. O svarbiausia gerokai vėliau paaiškėjo didžiausias šios „reformos“ absurdas – leidiniai tik vežami į Paskirstymo centrus, bet neskirstomi, nes realus leidinių paskirstymas (iki laiškinių krepšio) vykdomas rajonų pašto skyriuose. Kur kaštų ir laiko taupymas? Kur ekologija? O gal visa tai yra nesvarbu?

4. Kodėl, žinant periodinių leidinių specifiką, kad prenumerata prasideda antrąjį metų pusmetį ir visų leidėjų prašymą, kad kitų metų prenumeratos pristatymo kainos būtų nustatytos ir paskelbtos iki einamųjų metų birželio 30 d., tai nėra daroma? Negana to, šiais metais apie kainų pakėlimą sužinojome tik savo iniciatyva įsiprašę į susitikimą LR Vyriausybėje. Nei AB Lietuvos paštas, nei Susisiekimo ministerija nesiteikė informuoti apie tokį ketinimą/pokštą – ženkliai (keliais kartais) didinti 2024 metų prenumeratos pristatymo tarifus, nors puikiai žinojo apie prasidėjusį ir vykdomą 2024 m. leidinių prenumeratos pardavimą.

5. Kodėl, siekiant atviro bendradarbiavimo su leidėjais, o ir gaunant kompensaciją iš Valstybės biudžeto, nėra viešai pateikiama laiškinių kaštų ir pajamų analizė? Kodėl dangstomasi nepriklausomų auditų išvadomis ir LR Ryšio reguliavimo tarnyba? Juk laiškinių kaštų ir pajamų analizės informacija yra pagrindinė nustatant prenumeratos pristatymo tarifų dydžius.

6. Kodėl slepiama, koks laiškinių prekių pardavimo (įskaitant leidinių prenumeratą, pensijų pristatymą) sąrašas? Kiek laiškinių generuoja pajamų per mėnesį, kokia laiškinių visų tiesioginių kaštų dalis tenka prenumeratos pardavimui ir pristatymui ir kiek visų generuojamų pajamų skiriama kitų sričių kaštams dengti?

Įvertinus neatsakytus AB Lietuvos pašto klausimus ir tai, kad jau parduota apie 75 proc. ateinančių metų prenumeratos dabar esamomis kainomis, redakcijos negali prenumeratoriams pateikti papildomų sąskaitų ar kitais būdais amortizuoti kainų skirtumo, kuris susidarytų dėl kelių kartus Lietuvos pašto didinamų periodinių leidinių pristatymo tarifų, **todėl š. m. lapkričio 6 d. LR Susisiekimo ministerijos paruoštam nutarimo projektui nepritariame ir prašome:**

1. **Palikti galioti 2023 m. prenumeratos tarifus ir leisti pristatyti leidinius į rajonų pašto skyrius.** LR Susisiekimo ministerija šių metų viduryje buvo suderinusi su NRMLLA Vyriausybės nutarimo projektą, kuriame fiksuota, kad prenumeratos pristatymas per LP 2024 metams bus išlaikyti esami 2023 m. tarifai kaimuose ir mažuosiuose miestuose ir prenumeratos paslaugos kainodara nebus keičiama.

2. **Įteisinti tvarką,** kad kiekvienais metais kitų metų periodinių leidinių pristatymo tarifai būtų patvirtinti iki einamųjų metų pirmo pusmečio pabaigos.

PRIDEDAMA: 1 - Prenumeratos pristatymo tarifų palyginimas 1 psl.

Prenumeratos pristatymo galiojančių 2023 m ir siūlomų naujų 2024 m tarifų palyginimas

1 lentelė

Eil. Nr.	Periodinių leidinių pristatymo paslaugos didžiausio tarifo sudedamosios dalys	Periodinio leidinio pristatymo paslaugos didžiausias tarifas kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams be pridėtinės vertės mokesčio, eurai		Periodinio leidinio pristatymo paslaugos didžiausias tarifas miestų, kurie patenka į retai ir vidutiniškai tankiai apgyvendintas gyvenamąsias vietas, prenumeratoriams be pridėtinės vertės mokesčio, eurai	
		2023	2024	2023	2024
1.	Už kiekvieną periodinio leidinio vienetą:	0,05	-	0,07	-
1.1.	kai periodinis leidinys iš leidėjo priimamas universaliosios pašto paslaugos teikėjo logistikos centre:	-	0,08	-	0,35
1.2.	kai periodinis leidinys iš leidėjo priimamas universaliosios pašto paslaugos teikėjo skirstymo centre ir (ar) pašto skyriuje:	-	0,12	-	0,45
2.	Už periodinio leidinio svorį (100 g):	-	0,06	-	0,70
2.1.	kai periodinis leidinys iš leidėjo priimamas universaliosios pašto paslaugos teikėjo logistikos centre:	0,04	-	0,45	-
2.2.	kai periodinis leidinys iš leidėjo priimamas universaliosios pašto paslaugos teikėjo skirstymo centre ir (ar) pašto skyriuje:	0,03	-	0,37	-

Prenumeratos pristatymo tarifų didėjimas

2 lentelė

Bendros leidinio pristatymo kainos paskaičiavimas, kai leidinio svoris:	KAIMAS			MIESTAS		
	2023 m.	2024 m.	Pokytis %	2023 m.	2024 m.	Pokytis %
20 g (8 puslapių laikraštis)	0,056	0,132	+135	0,144	0,59	+ 309
40 g (16 puslapių laikraštis)	0,062	0,144	+132	0,218	0,73	+235
60 g (24 puslapių laikraštis)	0,068	0,156	+129	0,292	0,87	+198
100 g	0,08	0,18	+125	0,44	1,15	+161
200 g	0,11	0,24	+118	0,81	1,85	+128

Prie šių tarifų pridedamas PVM 21%, kurį prenumeratorius sumoka.
Dar AB Lietuvos paštas ima iš prenumeratorių papildomą 12 % mokestį nuo prenumeratos pristatymo tarifo ir laikraščio bendros sumos, kuris prilygsta 1-2 mėnesio laikraščio prenumeratos kainai.